

**ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ КОМУНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ**

СХВАЛЕНО

Протокол засідання науково-методичної
ради Тернопільського ОКІППО
від 14 травня 2026 р. № 3

ЗАТВЕРДЖЕНО

Директором Тернопільського ОКІППО
Олександр ПЕТРОВСЬКИЙ
14 травня 2026 р.

ПРОГРАМА

**ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ВЧИТЕЛІВ
НАВЧАЛЬНОГО ПРЕДМЕТА
«ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО»**

**«СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ
ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА
НА РІВНІ ЦИКЛУ БАЗОВОГО ПРЕДМЕТНОГО НАВЧАННЯ
В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ»**

Розробники:

Ольга КОГУТ, заступник директора з науково-педагогічної, навчальної роботи та інформаційно-комунікаційних технологій Тернопільського ОКШПО, кандидат філологічних наук, доцент;

Наталія САРАНЧУК, методист відділу методики навчальних предметів суспільно-гуманітарного та естетичного циклів Тернопільського ОКШПО;

Напрямок підвищення кваліфікації: сучасні підходи до навчання в Новій українській школі на рівні базової середньої освіти.

Розроблено на основі Типової програми підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти (затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 12 жовтня 2022 р. № 904 «Про затвердження Типової програми підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти»).

Термін дії програми: з 14 травня 2026 по 2031 рік.

Рецензенти:

Світлана ВОЛЬСЬКА, доцент кафедри образотворчого мистецтва, дизайну та методики їх навчання Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, кандидат мистецтвознавства;

Наталія ПОЛЬОВА, вчитель-методист, вчитель вищої категорії Бережанського ліцею №1 Бережанської міської ради Тернопільської області.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми. Сучасний розвиток освіти відбувається в умовах стрімкого технологічного поступу, цифровізації суспільства та значимості мистецької освітньої галузі у формуванні ключових компетентностей учнівства. У зв'язку з цим особливої актуальності набуває підготовка педагогічних працівників до реалізації завдань Нової української школи (далі – НУШ) на рівні базової середньої освіти, впровадження сучасних підходів до організації освітнього процесу та створення умов для розвитку особистості, здатної до успішної життєвої й професійної самореалізації в умовах сучасних викликів.

Мистецька освітня галузь спрямована на формування в здобувачів освіти здатності до проєктної діяльності, розвитку критичного та творчого мислення. Сучасна мистецька освіта передбачає застосування компетентнісного, діяльнісного та особистісно орієнтованого підходів, що сприяють розвитку в здобувачів освіти навичок саморегуляції, співпраці, ефективної комунікації та здатності до прийняття самостійних рішень.

Програма підвищення кваліфікації вчителів, які навчають образотворчого мистецтва «Сучасні підходи до навчання образотворчого мистецтва на рівні циклу базового предметного навчання в Новій українській школі» (далі – програма) спрямована на оновлення й удосконалення професійних компетентностей педагогічних працівників щодо використання сучасних методик навчання, проєктування компетентнісно орієнтованих завдань, застосування цифрових технологій та створення безпечного й психологічно комфортного освітнього середовища. Реалізація програми сприятиме підвищенню професійної компетентності педагогів, удосконаленню практики викладання навчального предмета «Образотворче мистецтво» та забезпеченню якості освітнього процесу в умовах реформування загальної середньої освіти.

Актуальність програми також зумовлена необхідністю реалізації положень сучасної нормативно-правової бази у сфері освіти, зокрема законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа», Державного стандарту базової середньої освіти (далі – ДСБСО), Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, а також професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти». Зміст програми враховує положення Європейської рамки цифрових компетентностей педагогів (DigCompEdu), рекомендації Ради Європейського Союзу щодо ключових компетентностей для навчання впродовж життя та сучасні тенденції розвитку європейського освітнього простору.

Особливістю програми є її практична спрямованість на розвиток професійно значущих якостей учителя мистецтва, удосконалення його методичної, цифрової та проєктної компетентностей, а також підготовку до організації освітнього процесу відповідно до актуальних напрямів державної освітньої політики та сучасних тенденцій розвитку мистецької освіти.

Цільова група: учителі навчального предмета «Образотворче мистецтво» закладів загальної середньої освіти (далі – ЗЗСО), які забезпечують реалізацію ДСБСО в другому циклі базової середньої освіти (базове предметне навчання).

Обсяг (тривалість): 15 годин / 0,5 кредиту ЄКТС.

Особливості реалізації програми. Реалізація програми підвищення кваліфікації ґрунтується на компетентнісному, діяльнісному, особистісно орієнтованому, інтегративному, середовищному, проєктному та STEAM-орієнтованому підходах з урахуванням особливостей мистецької освітньої галузі та сучасних вимог НУШ. Зміст програми має практичну спрямованість і орієнтований на розвиток професійних компетентностей педагогічних працівників, необхідних для організації сучасного освітнього процесу на рівні циклу базового предметного навчання.

Програма також охоплює психолого-педагогічні та інклюзивні аспекти навчання технологій, зокрема вдосконалення вмінь педагогічних працівників адаптувати зміст і методи навчання відповідно до освітніх потреб здобувачів освіти

Освітній процес передбачає поєднання інтерактивних лекцій, практичних занять і самостійної роботи слухачів та може здійснюватися в очному, дистанційному або змішаному форматах. Теоретична складова програми реалізується у формі інтерактивних лекцій, тематичних обговорень і відеолекцій, що забезпечують опрацювання актуальних питань мистецької освіти, нормативно-правового забезпечення та сучасних методичних підходів до навчання мистецтва.

Практична складова програми спрямована на трансформацію набутих знань у професійні вміння й навички через виконання компетентнісно орієнтованих завдань, аналіз педагогічних ситуацій, участь у практикумах й обговоренні актуальних проблем мистецької освіти. Значна увага приділяється проєктуванню фрагментів уроків образотворчого мистецтва, розробленню компетентнісно орієнтованих завдань, моделюванню навчальних ситуацій, використанню цифрових інструментів та організації проєктно-технологічної діяльності учнівства.

Навчання базується на розв'язанні реальних або наближених до професійної практики ситуацій, що сприяє розвитку здатності педагогів до самостійного застосування набутих знань у професійній діяльності, прийняття педагогічних рішень і вдосконалення власної методичної грамотності.

Самостійна робота слухачів передбачає поглиблене опрацювання змісту навчальних модулів, аналіз нормативно-правових і методичних джерел, підготовку до практичних занять, виконання індивідуальних практичних завдань і тестових форм контролю. Вона спрямована на розвиток навичок самоосвіти, професійної рефлексії та здатності до безперервного професійного розвитку.

Форми підвищення кваліфікації: очна, дистанційна.

Мета підвищення кваліфікації – професійний розвиток учителів образотворчого мистецтва ЗЗСО відповідно до сучасної державної політики у сфері освіти, розширення та систематизація знань й удосконалення раніше набутих та формування нових професійних компетентностей, необхідних для

ефективної організації освітнього процесу в умовах реалізації концепції НУШ та впровадження ДСБСО.

Завдання підвищення кваліфікації.

Програма підвищення кваліфікації спрямована на реалізацію таких завдань:

- забезпечення розвитку професійних компетентностей учителів образотворчого мистецтва відповідно до сучасних вимог НУШ та державної політики у сфері освіти;
- розширення й систематизація знань педагогічних працівників щодо нормативно-правового забезпечення мистецької освітньої галузі, сучасних підходів до навчання, особливостей реалізації ДСБСО та організації освітнього процесу в 7–9 класах;
- удосконалення вмінь виконувати проєкти й моделювати освітній процес на засадах компетентнісного, діяльнісного, особистісно орієнтованого, інтегративного та STEAM-орієнтованого підходів;
- підготовка педагогічних працівників до організації проблемного, проєктного, дослідницького та кооперативного навчання в межах мистецької освітньої галузі;
- удосконалення навичок адаптації змісту, методів і форм навчання мистецтва відповідно до освітніх потреб здобувачів освіти, забезпечення інклюзивного підходу та створення психологічно комфортного освітнього середовища;
- розвиток умінь розробляти компетентнісно орієнтовані завдання, планувати навчальні заняття та добирати ефективні методи, форми й засоби навчання мистецтва;
- розвиток цифрової компетентності педагогічних працівників через опанування сучасних цифрових інструментів, технологій графічного дизайну, STEAM-технологій та використання цифрового освітнього середовища;
- удосконалення вмінь здійснювати рефлексію результатів навчальної діяльності учнів з образотворчого мистецтва відповідно до вимог НУШ;
- формування готовності до використання сучасних методик і технологій навчання образотворчого мистецтва в умовах очного, дистанційного та змішаного форматів освіти;
- поглиблення знань із безпеки життєдіяльності, охорони праці та створення безпечного освітнього середовища під час організації практичної діяльності учнівства;
- сприяння розвитку професійної рефлексії, потреби в безперервному професійному саморозвитку та готовності до впровадження інноваційних освітніх практик.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться (відповідно до професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 29.08.2024 № 1225):

A2. Предметно-методична компетентність;

A3. Інформаційно-цифрова компетентність;

Г2. Організаційна компетентність.

Очікувані результати підвищення кваліфікації.

За результатами опанування програми слухачі підвищення кваліфікації удосконалять професійні компетентності, необхідні для реалізації сучасних підходів до навчання образотворчого мистецтва у ЗЗСО відповідно до концепції НУШ.

Знання та розуміння:

- нормативно-правових засад організації освітнього процесу у мистецькій освітній галузі, вимог ДСБСО та сучасних підходів до навчання в НУШ;
- сутності компетентнісного, діяльнісного, особистісно орієнтованого, інтегративного, середовищного та STEAM-орієнтованого підходів і специфіки їх реалізації на уроках образотворчого мистецтва;
- принципів організації проблемного, проєктного, дослідницького та кооперативного навчання в процесі мистецької підготовки учнівства;
- методичних засад формувального оцінювання та розвитку наскрізних знань та умінь учнівства;
- стратегій розвитку критичного, творчого мислення учнів засобами мистецької освітньої діяльності;
- принципів організації безпечного, інклюзивного та психологічно комфортного освітнього середовища;
- можливостей сучасних цифрових технологій, сервісів і платформ для організації очного, дистанційного та змішаного навчання образотворчого мистецтва;
- основ дизайн-мислення, STEAM-інтеграції у мистецькій освітній галузі.
- Уміння та практичні навички:
- організовувати освітній процес вивчення образотворчого мистецтва на засадах сучасних підходів до навчання в НУШ;
- проєктувати та моделювати навчальні заняття з урахуванням діяльнісного, компетентнісного та STEAM-орієнтованого підходів;
- розробляти й адаптовувати змістове та методичне забезпечення навчання (компетентнісно орієнтовані завдання, навчальні проєкти, дидактичні матеріали) відповідно до освітніх потреб учнівства;
- застосовувати методи проблемного, проєктного та кооперативного навчання, організовувати дослідницьку й і творчу діяльність здобувачів освіти;
- використовувати цифрові інструменти та онлайн-сервіси для створення освітнього контенту, організації дистанційного й змішаного навчання, візуалізації та 3D-моделювання;
- здійснювати самооцінювання та рефлексію результатів навчальної діяльності учнівства;
- створювати безпечне, інклюзивне психологічно комфортне освітнє середовище, враховуючи вікові та індивідуальні особливості здобувачів освіти;
- інтегрувати сучасні цифрові технології, інструменти дизайн-мислення та STEAM-практики у зміст і методику викладання навчального предмета «Образотворче мистецтво»;

– планувати власний професійний розвиток і використовувати можливості формальної, неформальної та інформальної освіти для професійного самовдосконалення.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- готовність до впровадження інноваційних освітніх практик і сучасних підходів до навчання мистецтва;
- усвідомлення важливості безперервного професійного розвитку, професійної мобільності та цифрової грамотності;
- орієнтація на розвиток особистості здобувача освіти, формування ключових компетентностей і наскрізних умінь відповідно до вимог НУШ;
- відповідальне ставлення до організації безпечного та психологічно комфортного освітнього середовища;
- прагнення до творчого пошуку, професійної рефлексії та особистісно-професійного самовдосконалення в педагогічній діяльності.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації.

Система та критерії оцінювання результатів:

Оцінювання результатів навчання учасників підвищення кваліфікації здійснює суб'єкт підвищення кваліфікації на засадах справедливості, неупередженості, об'єктивності, незалежності, недискримінаційності, доброчесності та відповідності меті й очікуваним результатам навчання. Система оцінювання результатів підвищення кваліфікації учителів образотворчого мистецтва є компетентнісно та практико орієнтованою, спрямованою на підвищення рівня готовності удосконалювати відповідні професійні компетентності, упроваджувати ідеї НУШ, використовувати сучасні освітні підходи й технології у професійній діяльності.

Оцінювання є комбінованим та передбачає використання:

- ☐ бальної шкали (для визначення кількісного результату);
- ☐ формувального оцінювання (для відстеження індивідуального поступу педагогів),
- ☐ рівневої інтерпретації (для якісної характеристики результатів).

Максимальна кількість балів -100

Активна участь у навчальній діяльності 30

Виконання практичних та самостійних завдань (поточне оцінювання) 40

Підсумковий тест 30

Критерії оцінювання активності педагогів у навчальній діяльності (30 балів)

Оцінюється рівень залученості слухача до навчальної діяльності:

- ☐ 24–30 балів (систематична успішна участь у навчальній діяльності,

ініціативність, уміння рефлексувати);

☐ 18–23 балів (менш активна участь у навчальній діяльності, намагання виконати завдання і самооцінювання його);

☐ 10–17 балів (епізодична участь у навчальній діяльності);

☐ 0–9 бали (пасивність або відсутність навчальної діяльності).

Критерії оцінювання результатів поточного оцінювання (40 балів)

Результати виконання практичних та самостійних завдань оцінюються за такими критеріями:

– 10 балів (відповідність умові завдання та орієнтація на формування компетентностей);

– 5 балів (логічність, структурованість, обґрунтованість);

10 балів (використання сучасних підходів (компетентнісного, діяльнісного, особистісно орієнтованого, інтегрованого, середовищного, STEAM-орієнтованого тощо);

10 балів (організація активної діяльності (проблемність, проєктність, практикозорієнтованість, кооперація, інтерактивність);

5 балів (практична цінність і можливість відтворення зразків пропонованого досвіду).

Тестування (30 балів);

26 балів – 30 балів (високий рівень: глибоке розуміння сучасних підходів до навчання);

21 бал – 25 балів (достатній рівень: розуміння базових основ сучасних підходів до навчання);

16 балів – 20 балів (середній рівень: епізодичне розуміння основ сучасних підходів до навчання);

менше 15 балів (початковий рівень: фрагментарне розуміння основ сучасних підходів до навчання).

Кількість балів:

високий рівень — 90–100;

Достатній рівень -75–89;

Середній рівень - 60–74;

Початковий рівень - менше 60.

Умови успішного виконання програми підвищення кваліфікації.

Учитель вважається таким, який успішно виконав програму, якщо:

☐ набрав не менше 60 балів зі 100;

☐ виконав обов'язкові види робіт;

☐ продемонстрував не менше ніж 60 % правильних відповідей у підсумковому

тесті.

Документ про підвищення кваліфікації: за результатами успішного виконання програми (подолання встановленого прохідного порогу) слухачеві видається **сертифікат** про підвищення кваліфікації обсягом 15 год / 0,5 кредиту ЄКТС (відповідно до вимог постанови Кабінету Міністрів України від № 800 21.08.2019 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» (зі змінами).

Вартість: 450 гривень.

2. НАВЧАЛЬНО–ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Програмою передбачено проведення лекційних і практичних занять, самостійну складову, підсумкові заходи.

Особливістю практичних занять є відпрацювання навичок інтеграції ключових компетентностей, наскрізних умінь і ціннісних ставлень у зміст уроку, аналіз конкретних педагогічних ситуацій, виконання практичних завдань, зокрема моделювання фрагментів уроків, здійснення професійної рефлексії та планування індивідуальної траєкторії професійного розвитку.

Самостійна робота передбачає опрацювання нормативно-правових і методичних матеріалів, аналіз і узагальнення педагогічних практик, виконання проєктних і практичних завдань.

Підсумкові заходи: тестування.

Зміст програми складається з двох модулів та семи взаємопов'язаних тем. Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, складає: 15 год, з них: 4 год – лекційні заняття, 8 год – практична робота, 3 год – самостійна робота, з них 1 год – підсумковий захід (тестування).

Назва навчальних тем	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
МОДУЛЬ 1. СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ В НУШ					
Тема 1.1. Впровадження сучасних підходів до навчання образотворчого мистецтва в середній освіті: психолого-педагогічні та інклюзивні аспекти	1	1			
Тема 1.2. Методичні аспекти міжпредметної інтеграції навчального предмета «Образотворче мистецтво»	1	1			
Тема 1.3. Взаємодоповнюваність підходів до навчання мистецтва шляхом використання цифрових інструментів		2			
Разом за модулем	2	4			6
МОДУЛЬ 2. МЕТОДИЧНІ ТА НОРМАТИВНО-ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ВИКЛАДАННЯ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА					

Тема 2.1. Методичні аспекти формування архітектури ефективного уроку образотворчого мистецтва у 7–9 класах	1	1			2
Тема 2.2. Трансформація освітнього процесу засобами сучасного навчально-методичного забезпечення мистецької освітньої галузі		2			2
Тема 2.3. Інтеграція змісту навчальних предметів «Технології» та «Образотворче мистецтво» засобами декоративно-ужиткового мистецтва	1	1			2
Тема 2.4. Особливості реалізації проєктного, проблемного та кооперативного навчання образотворчого мистецтва у 7–9 класах ЗЗСО			2		2
Разом за модулем	2	4	2		8
Підсумкові заходи (тестування)				1	1
ЗАГАЛОМ	4	8	2	1	15

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ В НУШ

Тема 1.1. Впровадження сучасних підходів до навчання образотворчого мистецтва у базовій середній освіті: психолого-педагогічні та інклюзивні аспекти

Поняття педагогічного підходу як стратегічної основи організації освітнього процесу в мистецькій освітній галузі. Психолого-педагогічні особливості навчання учнів підліткового віку та їх урахування в організації освітнього процесу. Реалізація педагогіки партнерства як основи суб'єкт-суб'єктної взаємодії в освітньому процесі. Інклюзивні підходи до організації навчання образотворчого мистецтва з урахуванням індивідуальних освітніх потреб учнівства. Реалізація сучасних підходів до навчання образотворчого мистецтва в умовах очного, дистанційного та змішаного навчання.

Тема 1.2. Методичні аспекти міжпредметної інтеграції навчального предмета «Образотворче мистецтво». Методичні підходи до поєднання змісту навчального предмета «Образотворче мистецтво» з іншими освітніми галузями. Реалізація інтегративних зв'язків у процесі проєктної діяльності учнівства. Використання міжпредметних завдань як засобу формування цілісного уявлення про образотворче мистецтво. Особливості добору змісту, методів і форм навчання в умовах STEAM-орієнтованого підходу. Роль учителя в забезпеченні міжпредметної взаємодії та координації навчального змісту.

Тема 1.3. Взаємодоповнюваність підходів до навчання образотворчого мистецтва шляхом використання цифрових інструментів

Використання цифрових інструментів у навчанні образотворчого мистецтва як складова модернізації освітнього процесу в умовах Нової української школи. Взаємозв'язок і взаємодоповнюваність компетентнісного, діяльнісного, інтегративного та STEAM-орієнтованого підходів у процесі використання цифрових технологій. Використання хмарних платформ і онлайн-інструментів для організації навчальної взаємодії в умовах очного, дистанційного та змішаного навчання. Методичні засади організації роботи учнів із цифровими графічними середовищами з урахуванням вікових особливостей. Роль цифрової грамотності у формуванні практичних умінь, самостійності та активної пізнавальної діяльності учнівства.

МОДУЛЬ 2. МЕТОДИЧНІ ТА НОРМАТИВНО-ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ВИКЛАДАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ

Тема 2.1. Методичні аспекти формування архітектури ефективного уроку образотворчого мистецтва у 7–9 класах

Поняття архітектури сучасного уроку мистецтва як цілісної педагогічної системи організації навчальної діяльності учнівства. Структурні компоненти уроку та їх взаємозв'язок у контексті компетентнісного, діяльнісного та особистісно орієнтованого підходів. Планування навчальної діяльності з урахуванням специфіки мистецької освітньої галузі та вікових особливостей учнів 7–9 класів. Визначення навчальних цілей і добір змісту відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти. Методи, форми та прийоми навчання як інструменти реалізації проєктної діяльності. Створення навчального середовища, що забезпечує активну пізнавальну діяльність і взаємодію учасників освітнього процесу. Методичні засади забезпечення цілісності, логічності та результативності уроку образотворчого мистецтва.

Тема 2.2. Трансформація освітнього процесу засобами сучасного навчально-методичного забезпечення мистецької освітньої галузі

Сучасне навчально-методичне забезпечення як чинник трансформації освітнього процесу та реалізації концептуальних засад Нової української школи. Типові та модельні навчальні програми як основа планування освітнього процесу в 7–9 класах. Навчально-методичне забезпечення викладання образотворчого мистецтва: підручники, посібники, методичні рекомендації, електронні освітні ресурси та цифрові платформи. Роль навчально-методичної документації в проєктуванні, організації та модернізації освітнього процесу. Вимоги до сучасного вчителя мистецтва у контексті професійних стандартів і освітніх реформ. Особливості використання нормативної бази та навчально-методичних матеріалів для забезпечення якості, гнучкості й безперервності освітнього процесу. Узгодження змісту навчання з вимогами державної освітньої політики, компетентнісного навчання та принципами Нової української школи.

Тема 2.3. Інтеграція змісту навчальних предметів «Технології» та «Образотворче мистецтво» засобами декоративно-ужиткового мистецтва

Місце декоративно-ужиткового мистецтва в системі сучасної шкільної освіти як засобу інтеграції змісту навчальних предметів «Технології» та «Образотворче мистецтво». Основні види й традиції декоративно-ужиткового мистецтва як складова національної культурної спадщини та важливий ресурс художньо-технологічної освіти. Освітній потенціал художньо-технологічної діяльності у формуванні естетичного смаку, креативності, технологічних умінь і творчої самореалізації учнівства. Міжпредметні зв'язки та інтегративний підхід як інструмент формування цілісного сприйняття декоративно-ужиткового мистецтва. Методичні засади організації практичної діяльності учнів у процесі створення декоративних виробів із використанням традиційних і сучасних технік. Використання проєктної діяльності як форми реалізації інтегрованого навчання та розвитку практичної спрямованості освітнього процесу. Роль декоративно-ужиткового мистецтва у розвитку творчого мислення, художньо-конструкторських умінь і національно-культурної ідентичності здобувачів освіти. Поєднання традиційних художніх практик із сучасними технологіями та цифровими засобами навчання в освітньому процесі

Тема 2.4. Особливості реалізації проєктного, проблемного та кооперативного навчання образотворчого мистецтва у 7–9 класах ЗЗСО

Сутність проєктного, проблемного та кооперативного навчання як сучасних педагогічних технологій, орієнтованих на активну діяльність учнівства; умови їх ефективної реалізації на уроках образотворчого мистецтва у 7–9 класах. Організація проєктної діяльності як засобу формування практичних умінь, креативності та відповідальності здобувачів освіти. Проблемне навчання як спосіб розвитку критичного мислення через розв'язання навчально-пізнавальних ситуацій. Кооперативне навчання як форма організації взаємодії учнів, спрямована на формування навичок співпраці та комунікації. Методи та прийоми інтеграції зазначених підходів у структуру уроку образотворчого мистецтва. Роль учителя як фасилітатора навчального процесу та організатора навчальної взаємодії. Реалізація зазначених підходів у контексті компетентнісної парадигми Нової української школи.

3.1. Орієнтовний перелік практичних завдань

Тема 1.1. Впровадження сучасних підходів до навчання образотворчого мистецтва у базовій середній освіті: психолого-педагогічні та інклюзивні аспекти

- Аналіз фрагменту уроку мистецтва щодо врахування вікових та фізіологічних особливостей учнівства.
- Моделювання педагогічних ситуацій із адаптацією змісту завдання для учнів з різними освітніми потребами.
- Розроблення фрагмента уроку з урахуванням діяльнісного та особистісно орієнтованого підходів.

Тема 1.2. Методичні аспекти міжпредметної інтеграції навчального предмета «Образотворче мистецтво» в STEAM-орієнтованому освітньому середовищі

- Визначення міжпредметних зв'язків теми уроку образотворчого мистецтва зі STEAM-дисциплінами.
- Конструювання інтегрованого STEAM-завдання для учнів 7–9 класів.

Тема 1.3. Взаємодоповнюваність підходів до навчання мистецтва шляхом використання цифрових інструментів

- Моделювання мистецького твору у 3D-середовищі.
- Створення інструкції для учнів щодо використання цифрового графічного сервісу під час виконання практичної роботи.
- Розроблення фрагмента навчального заняття з музичного мистецтва із використанням цифрових інструментів на засадах компетентнісного, діяльнісного або STEAM-орієнтованого підходів.
- Аналіз можливостей цифрових інструментів для організації очного, дистанційного чи змішаного навчання образотворчого мистецтва.

Тема 2.1. Методичні аспекти формування архітектури ефективного уроку «Мистецтво» у 7–9 класах

- Проєктування конспекту уроку мистецтва за визначеною темою.
- Конструювання структури уроку з урахуванням компетентнісного та діяльнісного підходів.
- Створення технологічної карти уроку.
- Моделювання різних етапів уроку (мотиваційного, діяльнісного, рефлексивного).
- Добір завдань для практичної частини уроку.
- Добір методів і прийомів навчання для різних етапів уроку.

Тема 2.2. Трансформація освітнього процесу засобами сучасного навчально-методичного забезпечення мистецької освітньої галузі

- Розроблення фрагмента навчально-методичного забезпечення уроку мистецтва (інструкційні картки, дидактичний матеріал).
- Добір цифрових освітніх ресурсів і методичних матеріалів для організації очного, дистанційного або змішаного навчання мистецтва.
- Аналіз відповідності навчально-методичних матеріалів вимогам Державного стандарту базової середньої освіти.
- Розроблення фрагмента календарно-тематичного планування з використанням сучасного навчально-методичного забезпечення.

Тема 2.3. Декоративно-ужиткове мистецтво як інтегруюча складова навчальних предметів «Технології» та «Образотворче мистецтво»

- Розроблення інтегрованого завдання з елементами декоративно-ужиткового мистецтва.

- Розроблення плану інтегрованого уроку «Технології + Образотворче мистецтво».
- Створення ескізу виробу з декоративним оздобленням.
- Планування мініпроєкту з виготовлення художньо-технологічного виробу.
- Аналіз можливостей використання традиційних технік у сучасному навчанні.
- Аналіз культурологічного та технологічного потенціалу виробів народного мистецтва.

Тема 2.4. Особливості реалізації проєктного, проблемного та кооперативного навчання образотворчого мистецтва у 7–9 класах ЗЗСО

- Планування навчального проєкту із визначенням його мети, етапів реалізації, очікуваного продукту та критеріїв оцінювання.
- Моделювання проблемної ситуації для уроку образотворчого мистецтва.
- Конструювання завдання для групової (кооперативної) роботи учнів.
- Створення критеріїв організації роботи в групах.

3.2. Орієнтовний перелік питань для самостійного опрацювання

Тема 1.1. Впровадження сучасних підходів до навчання образотворчого мистецтва у базовій середній освіті: психолого-педагогічні та інклюзивні аспекти

- У чому полягають спільні риси та відмінності компетентнісного, діяльнісного та особистісно орієнтованого підходів у навчанні образотворчого мистецтва?
- Як забезпечити педагогічну підтримку учнів з різними освітніми потребами під час виконання практичних завдань?
- У чому полягає роль учителя як фасилітатора навчального процесу в умовах сучасного уроку образотворчого мистецтва?
- Які умови створення безпечного та психологічно комфортного освітнього середовища?

Тема 1.2. Методичні аспекти міжпредметної інтеграції навчального предмета «Образотворче мистецтво» в STEAM-орієнтованому освітньому середовищі

- Як оцінити ефективність міжпредметної інтеграції в мистецькій освіті?
- Які типи STEAM-завдань доцільно використовувати в 7–9 класах?
- Як забезпечити баланс між предметним змістом і інтегрованими STEAM-завданнями?

Тема 1.3. Взаємодоповнюваність підходів до навчання образотворчого мистецтва шляхом використання цифрових інструментів

- Що включає поняття «графічна грамотність» у мистецькій освіті?

- Які методичні підходи до організації роботи учнів із цифровими графічними середовищами?

Тема 2.1. Методичні аспекти формування архітектури ефективного уроку «Образотворче мистецтво» у 7–9 класах

- Як забезпечити логічну послідовність етапів уроку відповідно до компетентнісного підходу?
- Які методи і форми навчання є найбільш ефективними в мистецькій освітній галузі?

Тема 2.2. Трансформація освітнього процесу засобами сучасного навчально-методичного забезпечення мистецької освітньої галузі

- Яке значення мають модельні навчальні програми для планування освітнього процесу?
- Які вимоги висуваються до навчально-методичного забезпечення уроків образотворчого мистецтва?
- Як забезпечується відповідність освітнього процесу Державному стандарту базової середньої освіти?

Тема 2.3. Декоративно-ужиткове мистецтво як інтегруюча складова технологій та образотворчого мистецтва

- Чим відрізняється роль декоративно-ужиткового мистецтва у технологічній та мистецькій освітніх галузях?
- Які традиційні та сучасні техніки декоративно-ужиткового мистецтва доцільно використовувати на уроках?
- Як забезпечити розвиток творчості учнів через художньо-технологічну діяльність?

Тема 2.4. Особливості реалізації проєктного, проблемного та кооперативного навчання образотворчого мистецтва у 7–9 класах ЗЗСО

- Які спільні та відмінні характеристики цих педагогічних підходів?
- Як організувати ефективну групову взаємодію учнів під час навчання образотворчого мистецтва?
- Як інтегрувати проблемні ситуації в структуру уроку образотворчого мистецтва?

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року : розпорядження КМУ № 988-р від 14.12.2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80> (дата звернення: 10.05.2026).

2. Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти : постанова КМУ № 898 від 30.09.2020 (зі змінами). URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#n16> (дата звернення: 10.05.2026).

3. Про деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників : постанова КМУ № 800 від 21.08.2019 (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення: 10.05.2026).

4. Про затвердження плану заходів з реалізації Національної стратегії розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі на 2023 рік : розпорядження КМУ № 174-р від 24.02.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/174-2023-%D1%80#Text> (дата звернення: 10.05.2026).

5. Про повну загальну середню освіту : Закон України № 463-IX від 16.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text> (дата звернення: 10.05.2026).

6. Професійний стандарт за професіями «Вчитель закладу загальної середньої освіти» : наказ МОН України № 1225 від 29.08.2024. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/uploads/public/66e/806/fcb/66e806fcb90e2017837434.pdf> (дата звернення: 10.05.2026).

Основна література

1. Безпечна дружба до дитини школа в контексті реформи «НУШ» / В. Пономаренко, Т. Воронцова, О. Сакошені та ін. Київ : Алатон, 2020. 64 с. URL: https://www.unicef.org/ukraine/media/3646/file/safe_school_in_NUS.pdf (дата звернення: 12.05.2026).

2. Горошкіна О.М., Доротюк В.І., Рогоза В.В., Левченко Ф.Г., Піддячий М.І., Чудакова В.П., Доротюк О.Г. Компетентісно орієнтоване навчання сутність, форми і методи: навчальний посібник. Київ: Педагогічна думка, 2022. 221 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/739276> (дата звернення: 12.05.2026).

3. Модельні навчальні програми для 5–9 класів Нової української школи (запроваджуються поетапно з 2022 року). URL: <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/modelni-navchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoi-ukrainskoi-shkoli-zaprovdzhuyutsya-poetapno-z-2022-roku>

4. Пометун О. Урок, що розвиває критичне мислення: структура і методи (частина І). URL: <https://nus.org.ua/2020/02/06/urok-shho-rozvyvaye-krytychne-myslennya-struktura-i-metody-chastyna-i/> (дата звернення: 12.05.2026).

5. Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання : наказ Міністерства освіти і науки України № 1093 від 02.08.2024. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-rekomendatsii-shchodootsiniuvannia-rezultativ-navchannia> (дата звернення: 12.05.2026).

6. Про окремі питання оцінювання результатів навчання : лист МОН України № 1/4895-25 від 14.03.2025. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/uploads/public/67d/44e/c61/67d44ec61e945882496290.pdf> (дата звернення: 12.05.2026).

7. Типові освітні програми. URL: <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/tipovi-osvitni-programi-2> (дата звернення: 12.05.2026).

Додаткова література

1. Доценко С. О. Онлайн-безпека учасників освітнього процесу в умовах дистанційного і змішаного навчання : навч.-метод. посіб. / С. О. Доценко, В. В. Ворожбіт-Горбатюк, Т. М. Собченко. Харків : Ранок, 2021. 192 с.
2. Каталог компетентнісних робіт для НУШ. URL: <https://nustasks.net/?industry> (дата звернення: 14.05.2026).
3. Штучний інтелект – асистент сучасного вчителя / С. Доценко, В. Ворожбіт-Горбатюк, Т. Собченко, М. Корнієнко. Харків : Ранок, 2025. 176 с.